

Wymagania edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny

Podane wymagania to schemat, ogólne zasady, które trzeba zmienić, uszczegółowić. Każdy nauczyciel wie (po poznaniu uczniów w klasie pierwszej i dokonywaniu analizy ich osiągnięć na kolejnych etapach), jakie wymagania może stawiać konkretnym uczniom, aby w możliwie najbardziej efektywny sposób posiadli wiedzę i umiejętności umożliwiające im dalszą naukę.

Należy pamiętać, że **warunkiem koniecznym** do omawiania tekstów kultury jest ich **znajomość w zakresie wymaganym przez nauczyciela. Uczeń zawsze musi znać tekst** (przeczytał go we fragmentach lub w całości – tak jak polecił nauczyciel), w przeciwnym wypadku analiza i interpretacja nie przyniosą oczekiwanych efektów. Ponadto dyskwalifikowane są wszelkie prace przygotowane na zasadzie „kopiuj – wklej” lub będące kompilacją cudzych prac.

Nauczyciel uwzględniając indywidualne potrzeby edukacyjne i możliwości ucznia dostosowuje do niego wymagania edukacyjne.

Zasady ogólne:

- A) **Na ocenę dopuszczającą** – uczeń wykonuje polecenia dość powierzchownie. Jego wiedza jest w zasadzie odtwórcza, umiejętności niewielkie. Ważne jest, aby uczeń, który osiąga oceny dopuszczające, podejmował pracę, wykazywał starania. Nie wszystkie zadania są dla niego przeznaczone, ale próbuje wykonywać polecenia na miarę swych możliwości. Jeśli chodzi o prace pisemne, to muszą być to prace samodzielne, chociaż oczywiście mogą być krótkie, powierzchowne, sądy mało oryginalne, argumentacja niepełna. Podobnie z wypowiedziami ustnymi – są to wypowiedzi krótkie, ale przede wszystkim powinny być zgodne z tematem.
- B) **Na ocenę dostateczną** – uczeń podejmuje działania, ale nie kończą się one pełnym sukcesem. Pracuje, ale popełnia błędy, polecenia są wykonywane nieprecyzyjnie, uczeń nie jest pewien swoich wypowiedzi pisemnych i ustnych. Jego przemyślenia są powierzchowne lub odtwórcze, ale pracuje, czyli „stara się”.
- C) **Na ocenę dobrą** – uczeń podejmuje wszystkie działania, ale popełnia nieliczne błędy. Jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy. Ponadto nie zawsze umie uzasadnić swoją wypowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk. Zapis „na ogół” oznacza, iż jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy.
- D) **Na ocenę bardzo dobrą** – uczeń wykonuje rozmaite zadania i czynności „poprawnie”, „samodzielnie”, „świadomie”, „ciekawie”, „interesująco”. Tak więc pracuje samodzielnie, wie i umie wyjaśnić. Trafnie dobiera przykłady, cytaty, argumenty, dokonuje porównań, ocen, uzasadniając swoje zdanie. Jego wypowiedzi zarówno ustne, jak i pisemne są wolne od błędów, wyczerpujące, pomysłowe, twórcze. Mówi pełnymi zdaniami, uzasadnia swoją wypowiedź, znajduje w tekście przykłady na poparcie swych słów. Umie odnieść się do świata zewnętrznego, jeśli zachodzi taka potrzeba. Podczas pracy w grupie staje się liderem, umie nie tylko współpracować, ale nadaje ton działaniom innych, wprowadza nowe rozwiązania i pomysły.

Wymagania ogólne Podst. Progr.	Ocena dopuszczająca uczeń:	Ocena dostateczna uczeń:	Ocena dobra uczeń:	Ocena bardzo dobra uczeń:
-----------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------	------------------------------

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie teksty o prostej budowie; - dostrzega sensy zawarte w powierzchniowej warstwie tekstu; - z pomocą rozpoznaje funkcje tekstu i z pomocą wskazuje środki językowe służące ich realizacji; - odbiega od stosowania kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie teksty o niezbyt skomplikowanej budowie; - stara się dostrzegać sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; - stara się rozpoznać funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; - zwraca uwagę na kryteria poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - na ogół rozumie teksty o skomplikowanej budowie; - na ogół dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; - na ogół rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; - na ogół ma świadomość kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie teksty o skomplikowanej budowie; - dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; - rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; - ma świadomość kryteriów poprawności językowej;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> - nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; - w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; - próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; - próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła; - próbuje dokonać interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; - w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; - stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; - stara się odczytać rozmaite sensy dzieła; - stara się dokonać interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; - w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; - na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; - na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła; - na ogół dokonuje interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; - w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; - poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; - odczytuje rozmaite sensy dzieła; - dokonuje interpretacji porównawczej;

III. Tworzenie wypowiedzi	buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności; nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; próbuje zwiększać własną kompetencję językową.	stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stara się stosować w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; zwraca uwagę na własną kompetencję językową.	na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej.	buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.
---------------------------	---	--	--	--

Na ocenę celującą - uczeń bierze udział w konkursach przedmiotowych i uzyskuje znaczące wyniki w regionie, swą wiedzą i zainteresowaniami wskazuje na opanowanie całego materiału na danym poziomie nauczania, w sposób umiejętny, celowy i swobodny wykorzystuje opanowaną wiedzę i umiejętności do analizy i interpretacji tekstów kultury, w sposób oryginalny wypowiada się w mowie i piśmie, zajmuje się twórczością literacką, artystyczną.

KL. II LO

Gwiazdka oznaczono teksty i zagadnienia z poziomu rozszerzonego

1. Teksty literackie:

OŚWIECENIE, PREROMANTYZM

Ignacy Krasicki *Satyry* (wybór), *Hymn do miłości ojczyzny*, wiersze (wybór), *Monachomachia* (fragmenty)

Stanisław Staszic *Przestrogi dla Polski* (fragmenty)

Józef Wybicki *Pieśń Legionów Polskich we Włoszech*

Daniel Defoe *Przypadki Robinsona Crusoe*

Johann Wolfgang Goethe *Cierpienia młodego Wertera*, **Faust*, cz. I (fragmenty)

*Franciszek Karpiński, wiersze (wybór)

Ryszard Kapuściński *Heban* (fragmenty)

Kabaret Dudek *W Polskę idziemy*

*Olga Tokarczuk *Podróż ludzi Księgi*

- *Leopold Staff *Ars poetica*
- *Czesław Miłosz *Ars poetica?*
- *Michał Bułhakow *Mistrz i Małgorzata*

ROMANTYZM

Adam Mickiewicz *Oda do młodości*, *Ballady* (wybór, w tym *Romantyczność*), *Sonety krymskie* (wybór), *Konrad Wallenrod* (fragmenty), *Dziady* cz. III, *Dziady* cz. IV (fragmenty), *Pan Tadeusz*, **Liryki lozańskie* (wybór)

Juliusz Słowacki, wiersze (wybór), **Kordian*

Zygmunt Krasiński *Listy* (wybór), **Nie-Boska komedia*

Cyprian Kamil Norwid, wiersze (wybór)

Franciszek Schiller *Do radości*

Czesław Miłosz *Dolina Issy* (fragmenty)

Anna Kamieńska *Prośba*

*Tadeusz Konwicki *Kronika wypadków miłosnych* (fragmenty)

*Bolesław Leśmian *Ballada*

*Andrzej Bursa *Poeta*

*Ernest Bryll *Lekcja polskiego – Słowacki*

*Witold Gombrowicz *Trans-Atlantyk* (fragm..)

POZYTYWIZM

Bolesław Prus *Lalka*, *Kroniki tygodniowe* (wybór)

Eliza Orzeszkowa *Nad Niemnem*

Maria Konopnicka *Mendel Gdański*

Adam Asnyk, wiersze (wybór)

*Gustaw Flaubert *Pani Bovary* (fragmenty)

Czesław Miłosz *Dwór*

*Jan Kochanowski *O żywocie ludzkim*

* Zbigniew Herbert *Trzy studia na temat realizmu*

MODERNIZM

Kazimierz Przerwa Tetmajer, wiersze (wybór)

Jan Kasprówicz *Dies irae* (fragmenty), **Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach*, *[*Rzadko na moich wargach...*]

Leopold Staff, wiersze (wybór)

Stanisław Korab-Brzozowski, wiersze (wybór)

Maria Konopnicka *Rota*

Paul Verlaine, wiersze (wybór)

Stefan Żeromski *Ludzie bezdomni*, **Rozdzióbią nas kruki, wrony...*

Stanisław Wyspiański *Wesele*

Władysław Stanisław Reymont *Chłopi*, t. 1: *Jesień*

Fiodor Dostojewski *Zbrodnia i kara*

Joseph Conrad *Jądro ciemności*

*Charles Baudelaire, wiersze (wybór)

*Wincenty Korab-Brzozowski *Powinowactwo cieni i kwiatów o zmierzchu*

*Artur Rimbaud, wiersze (wybór)

*Marcel Proust *W poszukiwaniu straconego czasu* (fragmenty)

Anna Świrszczyńska *Rozczarowana i szczęśliwa*

Edward Redliński *Konopielka* (fragmenty)

*Edward Stachura *Wędrówką jedną życie jest człowieka, Piosenka nad piosenkami*

2. Kształcenie językowe

JĘZYK W INTERAKCJI

Skuteczność retoryczna – dostosowanie sposobu argumentacji do sytuacji wypowiedzi.

Reguły dyskusji.

Etyka mówienia – agresja werbalna jako jeden z przejawów przemocy w relacjach międzyludzkich.

Etykieta językowa – zasady językowego *savoir-vivre*'u.

Zależność między kształtem językowym wypowiedzi a kontekstem pragmatycznym (nadawca, odbiorca, sytuacja komunikacyjna).

Różne sposoby realizowania intencji komunikacyjnej nadawcy.

Oficjalność i nieoficjalność wypowiedzi językowej.

JĘZYK W SPOŁECZEŃSTWIE

Oficjalna i nieoficjalna, mówiona i pisana odmiana języka.

Użytkowe odmiany formalnego języka pisanego.

Zasady komponowania i redagowania pisemnej wypowiedzi formalnej.

Teksty literackie doby staropolskiej jako odzwierciedlenie rozwoju polszczyzny.

Sposoby wzbogacania zasobu leksykalnego polszczyzny.

Środowiskowe zróżnicowanie polszczyzny.

Terytorialne zróżnicowanie polszczyzny.

KSZTAŁT WYPOWIEDZI JĘZYKOWEJ

*Charakterystyczne cechy języka i stylu tekstów doby staropolskiej i tekstów preromantycznych.

Styl jako sposób wyrażania myśli w mowie i piśmie.

Funkcja i rodzaj wypowiedzi językowej jako czynniki determinujące wybór stylu.

Najważniejsze style użytkowe polszczyzny.

Podstawowe typy stylizacji.

Sposoby wzbogacania zasobu leksykalnego polszczyzny.

Podstawowe gatunki wypowiedzi językowych: artykuł, felieton, reportaż, negocjacje.

*Charakterystyczne cechy języka i stylu tekstów romantycznych, pozytywistycznych i modernistycznych.